

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1912. december 22.

290. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház I em.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hétra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 400.

Az olcsólakás mozgalom és újabb fázisa.

Franciaországban három törvény rendelkezik az olcsó házépítés kérdéséről munkások számára és pedig az 1894., 1900. és 1906. Az ily lakások építésére vállalkozó szövetkezetek és egyesületek kötelesek alapszabályukat jóváhagyás végett a közmunkaügyi miniszterium elé beterjeszteni. Míg 16 évvel ezelőtt még csak ötven ily társaság volt, 1910-ben ezeknek száma már 307-re emelkedett. A társaságok adó és illetékmentesek mintegy 400 ezer frank összegig, s az 1906-ki törvény felhatalmazta a törvényhatóságokat arra is, hogy vidéken minden módon támogassák az olcsó lakás építésre irányuló mozgalmakat.

Párisban magában a municipium rendkívül alacsony áron bocsát e célra rendelkezésre telkeket, s más módon is mindenféle kísérlet történt utóbbi években arra, hogy az élelmiszerek rohamos emelkedése által sújtott szegényebb lakosság számára jobb lakhatási viszonyokat teremtsenek.

Csak legújabbban is törvényjavaslatot dolgozott ki a francia kormány, melyben felhatalmazza a törvényhatóságokat, hogy különös intézkedéseket léptessenek életbe olcsó munkáslakások építése végett. Ennek következtében Páris város községtanácsa 200 millió frank kölcsönt szavazott meg az olcsó lakás építkezési akció támogatására.

„A Tengerpart” tárcája.

IDEGENBEN.

Vasárnap délután. Kamisov földbirtokos ur az ebédőjében ül a gazdagon terített asztalnál s kedélyesen falatozik. Az ebédjét híven megosztja avval az öreg, simára borotvált s egy kissé modoros franciával, a kit Champogne urnak hívnak. Ez a Champogne ur valamikor a Kamisov-gyerekek nevelője volt, jó modorra, helyes párisi kiejtésre és tánera tanította őket. Később, mikor Kamisov ur gyermekei megnőttek s hadnagysággig vitték, Champogne a házban maradt s olyanféle szerepet vitt mint gyűfői-pesztonka. Az egykori nevelő-urnak nem voltak bonyodalmas kötelességei. Mind össze az volt a dolga, hogy szép ruhában járjon, jó parfümöt használjon s figyelmesen hallgassa Kamisov ur fecsegését. Azután chetett, ihatott, alhatott. Mindezekért teljes ellátást kapott s bizonytalan összegű fizetését.

Kamisov eszik s mint rendesen, most is a nyelvét tornáztatja.

— Au, meghalok! — mondja, miközben a szemét törülgeti, melybe a mustáros sonka könyveket csalt. Au, fejébe meg a hátába nyilallik azembera ek. A ti francia mustárokból egész üveggel zabálhat az ember, még sem rikatja meg az embert.

— Némelyik ember a francia, más ember pedig az orosz mustárt szereti — felel Champogne ur szeliden.

a munkásnép közt, mely különösen súlyosan érzi a lakberek általános emelkedésének terhét.

Kimondotta a párisi községtanács a 200 millió frank kölcsönt hova fordítását részletező határozatában többek közt azt is, hogy a lakások nem haladhatják meg az 1906-iki törvény által megállapított maximális béreket, sem alacsonyabban nem szabhatók meg, mint következőleg:

1. Legalább három gyermekes családnál: négy szobáért 400 frank, három szobáért 320 frank és két szobáért 256 frank.

2. Több mint három gyermekes családnak négy szobáért 300 frank, három szobáért 246 frank.

Még intenzívebb eredményeit látjuk az olcsó házépítési mozgalmaknak Angliában, a hol a munkáslakásról szóló törvény megalkotásától, 1890. augusztusától 1905. december 31-éig öt vidéki községnek 8 kölcsönt engedélyezték összesen 10300 font összegben e célra, 1906. jan. 1-től 1912. július 1-éig pedig 25 vidéki községnek 45 kölcsönt 83.786 font összegig.

Ismeretes, hogy Angliában a munkásiakásépítkezés a kertvárosokban öltött határozott formát. Nálunk azonban eddig nem vonták meg az intézményt ismertető írók és szakemberek elég élesen a határvonalat a tulajdonképpeni kertváros, a kertkülváros és kertfalu között. A kertváros egy önmagában határolt, egészen tervezett ipari, gazdasági és lakóváros, mely elegendő terjedelmű helyen épül arra, hogy legalább 30

— Senki sem szereti a francia mustárt, legfeljebb a franciákat. A franciák pedig mindent megessznek. Patkányt, békát, svábogarat... br! Magának például azért nem ízlik ez a sonka, mert orosz, de ha kisütött üvegeseréppel kínálná valaki s ráfogná, hogy a francia étel, akkor maga azt is jó étvágygyal enné... Mert maga azt hiszi, hogy ami orosz, az mindjárt rossz.

— En? Dehogyan hiszem.
— Ami orosz az utálatos, ami francia, az — oh, c'est très joli! Maga azt hiszi, hogy Franciaország a legszebb ország a világon. Én pedig... nos igen, én azt hiszem... Franciaország? Egy kis folt a földgömbön. Küldené csak oda a mi rendőrfelügyelőinket egy hónap alatt visszakérdezné, mert ne mis tudna abban az országban megfordulni. Az egész országot be lehet járni egy nap alatt... Ha itt minálunk a kapu elé áll az ember, csupa végtelenséget lát. Azután utazik... utazik...
— Igen, uram, Oroszország nagy ország.

— Aha! Maga azt hiszi, hogy a franciánál nincs is külön ember a világon. Tanult, okos nép! La civilisation! Igen, a franciák mind tanultak, mind műveltek... ez igaz... A francia sohasem követ el illetlenséget, mindig jókor kínálja meg a hölgyeket székekkel, a rákot nem eszi villával, nem köp a padlóra és mégis hiánvzik belőle valami... Valami, amit nem tudok kifejezni... Egyszer azt olvastam, hogy mesterséges eszettek van, s könyvekből szívják, mi pedig az eszünkkel együtt jövőnk a világra... Ha

ezer embernek számára kerttel övezett lakásokat, azonkívül tág, nyílt mezőt szolgáltatson. Egyesíti magában a város és falu előnyeit s utat akar törni annak a népességi mozgalomnak, mely a vidéki lakosságnak a nagyvárosokba való özönlését s így a vidék elnéptelenedését meg akarja akadályozni.

A kertváros célja viszont az, hogy a letező városok normális fejlődése egészséges alapokon történjék s oly esetben, mikor ezek a városok nem tulságosan nagyok, máris a külvárosok haszna szembeötlő, sőt ugyanezt mondhatni oly túlnépes városnál is, mint London, habár másfelől nem tagadható, hogy ezek hatása az, hogy még jobban a városokba vonzák a vidék népességét s így elősegítik a vidék elnéptelenedését.

Ezzel szemben a kertfalvak, mint Bourneville és Port-Sunlight, nem egyebek mint miniatűr kertvárosok, kivéve, hogy vizellátásuk, világításuk és esaternázásuk tekintetében valamely szomszéd várostól függenek, nincs értékes védővezeték s tulajdonképpen csak egyetlen nagy iparnak képezik székhelyét.

Tudjuk, hogy a kertváros első eszméje Ebenezer Howard agyában szülemlett meg 1898-ban. Az új eszmét a kertváros-egyesület (jelenleg kertváros és város-tervező egyesület) vitte át az életbe. Egy társaság alakult a kérdés tanulmányozására s 1903-ban létrejött az kertváros részvénytársasági alapon, mely Letchworthnak mintegy négyezer hold területét vállalkozott kifejleszteni.

az orosz embert jól kitanítják s bele öntik a tudományt, akkor különb, mint száz francia professzor.

— Talán... — mondja Champogne kedvetlenül.

— Semmi talán! Csak ne fitoritsa el az arcát. Én igazat beszélek. Az orosz ész találekony ész, csak hogy elnyomják. Az igaz, hogy nem ért a hengegéshez. Kitalál valamit, aztán összetöri megint, vagy oda adja játszani a gyerekeknek. A francia pedig kicifrázza és elhengeg vele a félvilágon. A Jónás kocsis nemrégiben olyan embert faragott fából, hogy madzagon kell ráncigálni s mindjárt bokol... Lássa. De azért a Jónás sohasem hengegett vele. Különbben is... nekem nem tetszenek a franciák! Én nem magáról beszélek, é náltalanosságban mondom... Erkölestelen népség! Persze külsőre olyanok, mint az emberek, de olyan életet élnek, mint a kutya... Teszem azt, a házaspár életük. Ha nálunk megnősül valaki, az a feleségével él, nálatok meg tudja Isten, mit esinálnak. A férj egész nap a kávéházban lebzsel, az asszony meg száz franciát invitál magához vendégségbe s azokkal kacérkodik.

— Ez nem igaz! — pattan föl Champogne, aki már nem bírja ezt a beszédet. — Franciaországban nagyabecsülik a családi életet.

— Ismerjük ezt a családi életet. Nem szégyelli magát, mikor ilyesmit védelmez? Az embernek páratlanul kell itélni: Aki disznó, az disznó... Ti pedig... Hálás vagyok a németek iránt, hogy úgy elpüfölték

Itt Howardnak sok eredeti ötletét megvalósították, módosítva természetesen a felves követelményei által s az elegendő tőke hiányában. A lechworthi terület ma 3818 hold s az utolsó évben már némi csekély hasznót is el tudtak érni.

A kertkültváros eszméjét Barnett asszony karolta fel különös buzgalommal akkor, amikor Hampstead Heat kibővítéséről volt szó, aki ebben kedvező alkalmat látott arra, hogy a természet e szép tájának fenntartásával egyidejűleg kísérletet tegyen az emberi munkának a természettel való párosítására. Hogy mil ysiker koszoruzta fáradságát, eléggé ismeretes. A megnyitás, vagyis 1907. óta az eredeti 240 hold már elkelt s azóta újabb vásárlásokkal bővítették ki a területet. A lakosság száma 4500-ra emelkedett s okos irányítással oly község alakult itt ki, melyeknek példája másutt is követték itt, melyeknek példája másutt is követőkre talált, úgy hogy ma egész Angliában valami negyven kertkültváros és kertfaluk létezik, többé-kevésbé mind ugyanazokon az alapokon, melyek a kertvárosmozgalom megindítójának lebegtek szeméi előtt.

Alegujabbak egyike e telepek közül a kugleworthi kertfaluk, melyet ez évben kezdeményeztek körülbelül ezer holdon Lython gróf uradalmában. Shotfield város szintén most tervez egy kertkültvárost 60.000 font költséggel, míg a woadford bridge-i Bornar do Boys Garten City 1912. májusban nyit meg s 300 legény számára rendelkezik helylyel.

Min ta kertváros-mozgalom egy újabb hajtásáról kell megemlékeznünk a házrésztulajdoni intézmény gyors elterjedéséről is. Henry Vivian parlamenti tag vezetése alatt ily házrésztulajdon-szövetkezetek mindenütt létesültek az országban s ma már a házrésztulajdon-egyesületek egyesült részvénytársaságához tartozó különböző szövetkezetek vagyonának értéke meghaladja a millió fontot, holott 1903-ban még csak 10 ezer font volt beruházva.

Mindebből pedig azt látjuk, hogy másutt milyen okos politikával segítik elő a polgárság megélhetését, míg nálunk folyton emelkedik a házbér is, az élelmiszer ára is.

benneteket... Hálás vagyok... Az Isten áldja meg őket érte.

— Nem értem, uram, — ordit Champogne dult arecal, — nem értem, hogyha ön így gyűlöli a franciákat, mit kíván még én tőlem?

— Hát mit csináljak magával?

— Hagyjon békével és eresszen vissza a hazámba.

— Micsoda? Azt hiszi talán, hogy most beeresztik magát Franciaországba? Hisz maga elárulta a hazáját! Aztán meg maguknál hol Napoleon, hol meg Gambetta uralkodik... az ördög tud eligazodni a ti dolgotokon!

— Uram — mondja Champogne francián, miközben a szalvétáját dühösen gyöszöli. A legnagyobb ellenségem se tudna kegyetlenebb lenni hozzám, mint aminő most ön volt. Köztünk mindennek vége van.

Kezével tragikus mozdulatot csinál s aztán hatásosan dobja a szalvétát az asztalra s méltósággal lépésekké hagyja el a szobát Champogne.

Három órával később fölváltják a tányért s Kamisov újra asztalhoz ül. Ezuttal egyedül. A pálinka után megint tornáztatni akarja a nyelvét. Beszélne szeretne, de nincs aki meghallgassa.

— Mit csinál a francia? kérdezi a szolgától.

— Champogne ur csomagol...

— Micsoda rinocerosz az a Champogne!

Champogne a szobájában van. A padlón ül s reszkető kézzel rakosgatja a fehérneműit, parfümjait, nadrágtartóit, imádságos könyveit... Az egész emberke, a bőrrönd, az ágy, az asztal valami eleganciát

Ujdonságok.

—o—

KUTYA-HISTÓRIA.

— Mozi-szkeecs több jelenetben. —

—o—

Előszó.

Engedelmet kérek a mindig nyájas olvasótól, hogy a kínálkozó alkalmat üstökön ragadva újra egy mozi-szkeecnek nevezett szóhalmazattal töltsöm meg ezt a hasábot. Tessék elhinni, hogy nem azért teszem, mer tszerződésem értelmében ma 8 oldalas lapot vagyok köteles előállítani és így minden „anyagra” szükség van. Isten látja lelketem (milyen jó szeme van az öregnek), hogy egyebet is bírnék írni-nyírni, de úgy érzem, hogy rozsdá esnék a tollamba, ha a tegnapi délután látott jóízű jelenetet meg nem örökíteném.

Igy kellőleg exkuzálván magamat, beigazítom a fényképező gépet, kezdődhetik a felvétel. Mindenekelőtt közlöm, hogy legújabb mozi-szkeecemben szerepelnek a következő

Személyek:

Egy ur.

Egy asszony.

A cipészinás.

Bundi, az okos kutya.

A rendőr.

— Színhely a via Fiumara. Idő: 1912. december 19. délután 4 óra.

Első jelenet.

Bundi, az okos kutya (busan lehorgasztott fejjel, lelógó farkkal és kilógó nyelvvel kóborog a vízparton. Egyszerre meglát a vízben egy halat, a szeme a jó falat reményében felvillan, a lénye megváltozik és haláltmegvető bátorsággal rángrik egy deszkadarabra, mely a vízben tétlenkedik. A deszka a lökés következtében a csatorna közepére uszik és ott halálos mozdulatlanságban marad. A hal már régen elszótt és így Bundi — okosabb dolog hijján — hasra fekszik és elszunyókál.)

és nőiességet áraszt. Nagy kék szeméből kövér cseppek hullanak a bőrröndbe.

— Mit csinál? — kérdi Kamisov, miután egy pár percig szótlanul nézte Champognet.

A francia hallgat.

— El akar utazni? — faggatja tovább Kamisov. — Nos, ha úgy tetszik... Én nem tartóztathatom... Csak egytől félek: hogy akar utlevél nélkül utazni? Ezt nem értem. Hisz tudja, hogy elvesztettem az utlevélét. A papírjaim közé rejtettem s nem találom. Igen és azt is tudja, hogy minálunk nem tréfálnak az ilyesmivel. Őt versztnyire sem mehet, már nyakonesipik.

Champogne fölemeli a fejét s hitetlenül néz Kamisovra.

— Igen... Majd meglátja! Az arcáról fogják leolvasni, hogy nincs utlevele és men ten megállítják. — Hé kicsoda maga? — Champogne Alfonz. — Hoho! Ismerjük már az ilyen Champogne Alfonzokat. Nem méltóztatnék talán egy kis kirándulást tenni az Ural mögé? Államköltségen... Egy kis ásványtant tanulni?

— Ön tréfál.

— Én? Dehogyn tréfálok. Van eszembe! Egyet azonban már most kikérek magamnak. Azt, hogy nekem leveleket firkáljon és nyafogjon. A kis ujjamat sem mozdítom meg magáért s oda sem nézek, mikor mégva salva elhureolják.

Champogne fölugrik és sápadtan, tágra nyitott szemmel szaladgál föl s alá a szobában.

— Mit akar tőlem? — kiáltja kétségbeesetten s egyre a fejéhez kapkod.

— Istenem! Oh, átkozott legyen az óra,

Második jelenet.

— 24 órával később, tehát, dec. 20-án délután 4 órakor. —

Bundi az okos kutya. Már régen fel- és öntudatra ébredt. Éhes és így az a kétségbeeset vonítás, amit szakadtlanul hallat, egészen jogos. Am a deszka nem mozdul és Bundi talán még most is vonítana, ha a Személyek között említett „Egy ur” meg nem hallotta volna. De meghallotta, ami szkeecsemnek következő folytatását eredményezi:

Egy ur (morfondiroz): Szegény kutya, ott nem jó helyed van, no várj, majd mindjárt segíték rajtad. (A cipész-gyakor nok épp arra megy) Fiam, kapsz egy koronát, ha azt a kutyát kihozod!

A cipészinás (félbe hagyja a füttyülést): Hol a korona?

Egy ur: Itt van. (Mutatja).

A cipészinás (pillanat alatt ledobja a kabátját és a vízbe ugrik. Oda uszik a deszkához és kihuzza. A kutya nyakára spárgát köt, odavezeti az urhoz és előre nyújtja a jobb tenyerét): Hoci a koronát!

Egy ur: Itt van fiam! (a koronát átnyújtja, a kutyát átveszi. Suszterinas el a jobb fenébe. Az ur épp távozni akar a kutyával, mikor végszóra megjelenik a rendőr, az előnyösen ismert fiemei rendőr).

A rendőr (a szokásos tapéntattal): A törvény nevében: halt!

Az ur: Mit akar?

A rendőr: Hová viszi ezt a kutyát? Magáé ez a kutya?

Az ur: Haza viszem, mert az enyém. Gazdátlan jóság volt és épp most vettem meg egy koronáért. (Az ur és a rendőr között élénk és mind hangosabbá váló disputa keletkezik. A rendőr be akarja az urat kísérni kutyástól. Ez nem engedi magát, a kutya pedig kényelmesen végig nyújtózkodik a földön. A nyakán levő spárga végét az ur szorosán tartja. A disputára nagyszámú közönség gyűl össze, vegyesen nők, férfiak és gyerekek.)

Egy asszony: (Egy szót sem szól. Óvatosan a zur háta mögé lopózik, ollót vesz elő és elvágja a spárgát. A kutyát az ölében veszi és elrohan, ahogy csak a lá-

melyben eszembe jutott, hogy hazámat elhagynom!

— Na — na... na... Hiszen csak tréfáltam! — mondja Kamisov meváltoztott hangon. — Bolondos figura maga! Nem érti a tréfát. Egy szót sem szólhat neki az ember.

— Kedvesem! — kiáltotta Champogne, akit megnyugtató Kamisov hangja. Esküszöm önnek, hogy egész lelekemmel Oroszországba vagyok kapcsolódva s nem tudok elszakadni sem öntől, sem a gyermekeitől. Inkább meghalok, mintsem hogy elhagyjam magukat. De minden szava a szívembe nyilal!

— Micsoda ember maga! Mi az ördögnek sértődik meg maga a miatt, hogy én franciákat bántom? Az ember sok mindent összeszid, azért még sem veszi magára. Füttyüljön máskor, ha szitkozodom... Lássá például: Izsakovics Lázár, a bérlőm... Mindeképpen meg akarom boszantani. Azt mondom neki: te rongy, te piszokfészek, aztán disznófület csinálók a kaftánja szárnyából, megtépázom a huncutkát... de az nem haragszik és majd megpukkadok mérgemben, de ki nem tudom hozni a flegmájából.

— De hisz az rabszolga! Egy kopekért az arcába lehet köpni!

— No — no — no... jól van! Gyere enni! Béke...

Champogne siró arcát rizsporozta s az ebédőbe kíséri Kamisovot. Az első fogásnál mindketten hallgatnak, a másodiknál Kamisov ur újból kezdi a régit, aztán szegény Champogne szenvedéseinek soha nincs vége.

bai birják. A közönség kacag, de a rendőr és az ur csak disputálnak.)

Az ur: De értse meg hát végre: ez a kutya a törvény értelmében az én jogos tulajdonom. El is viszem! (A spárgát meg rántja, mintha a kutyát akarná indulásra serkenteni, de ez természetesen enged. Ijedten hátra tekint és mikor látja, hogy a kutyát nem látja, hamletti pózzal felkiált): Hah, a kutyám, hol a kutyám?

Egy hang a tömegből: Épp a susáki hidon viszi egy asszony.

Az ur és a rendőr oda néznek, az asszony barátságosan bucsut int és eltűnik Susákon. Az ur és a rendőr bután egymásra bámulnak (külön instrukció: az arekifejzés elváltoztatása felesleges, teljesen megfelel a szokott hétköznapi pofa) és mert a szó a torkukon akad, bánatosan összelelkeznek.)

Végszó.

Az esetből, Benedek Elek recipéje szerint, egy kis morális tanulságot kellene levonnom. De ezt azért nem tehetem, mert most már másra kell a hely. Aztán meg: ebből a sütetből ennyi éppen elég. (k. p.)

—o—

Hontalan magyar hegedűművész. Fiume muzikális publikuma rendkívül érdekes és hazafias akciót tervez egy hontalanná lett magyar hegedűművésznek, a fiúmei születésű Pécskay Lajosnak érdekében. A Londonban élő művész 1880-ban született Fiumében, ahol atyja a tengerészeti hatóság tisztviselője volt. Szülei korán észrevették a kis gyermek zenei érzékét és atyja, aki valamit értett a muzsikához, maga kezdte taníttatni fiaeszkáját, aki első ízben öt és fél éves korában lépett a közönség elé a fiúmei Fenice-szinkörben. Tizenhárom éves korában már művészsámba ment Pécskay Lajos, aki 1893. évi karácsony másodnapján a fiúmei Societa Filharmonica Egyesület dísztermében mutatta be legelőször művészi képességeit pártfogójának, Bathányi Ilona grófnőnek védnöksége alatt. A kritika a legnagyobb elragadtatás hangján irt a 13 éves csodagyermekről, aki pár napra rá Szápáry fiúmei kormányzó palotájában, majd Abbaziában Stefánia főhercegnő előtt hangversenyezett. A fiúmei olasz lapok révén híre ment Itáliában is és sürgönyileg hívták meg tizennégy napos olaszországi hangversenykörútra Pécskayt. Tizenöt éves korában Londonba ment és ott a magyar névnek diadont szerezve, lábba hozta a nehezen hevülő angolokat is. Több mint egy évtizede Londonban él Pécskay, aki annakidején katonakötelezettségéről és sorozásáról is megfeledezett, miért is itthon azóta mint katonaszökevényt tartják nyilván. Van tehát egy világhírű magyar művésziünk, akit Magyarországon még sohasem hallottak, mert nem szabad hazajönnie. Pécskay gyermekkori barátai és ismerősei, legnagyobb részben fiúmei olaszok, most azon fáradoznak, hogy királyi kegyelmet szerezzenek a hontalanná vált magyar művésznek, aki ez év márciusában londoni hangversenyén magyar szerzők darabjainak előadásával annyira elragadta a hideg angolokat, hogy azok a koncert végén vállukon vitték őt lakására.

Mikor a cirkusz nem utazhat. Érdekes folyamánya volt annak a miniszteri rendeletnek, amely nemrég megtiltotta a ló-kivittelt Magyarországból. Schmidt Ede, a nemrég itt játszott cirkusz igazgatója több tagjával együtt egy milánói téli cirkuszhoz szerződött. Szerződése értelmében magával kell vinni 16 lovat és Pétert, a kitűnő majmot. A napokban jelentette az állomáson, hogy a lovak szállításához 3 kocsi van szüksége. Az állomás főnökség azonban, hivatkozva a miniszteri rendeletre, a lovak elszállítását megtagadta, ellenben nem volt kifogása az ellen, hogy az artisták a kitűnő Péter kíséretében Olaszországba utazzanak. De mert lovak nélkül sem szoké, sem az ur-lovas nem bír boldogulni, Schmidt kétségbeesetten kapkodott fűhöz-fához, de eredménytelenül. A miniszteriumba küldött sür-

gönyök válasz nélkül maradtak. Végre az igazgatónak jó ötlete támadt. Jelentkezett tegnap Wickenburg István gróf v. b. t. t. kormányzónál, előadva, hogy a rendelet sok artista-családot sújt ártatlanul és hogy ő nem hadicélokot akar szolgálni, mikor a 16 lovat kiviszi. A kormányzó figyelemmel végig hallgatta Schmidt igazgatót és rögtön intézkedett. Hosszu táviratban ismertette az esetet a belügyminiszterrel, akit arra kért, hogy engedje ki Schmidt igazgatót a lovaival együtt Olaszországba. Délután már itt volt a válasz, melyben a belügyminiszter, Wickenburg István gróf kormányzó közbenjárása folytán, kivételesen megengedte Schmidt Ede magyar állampolgárnak, hogy lovait — cirkuszi mutatványok céljából — Milánóba szállíthassa. A lovakat már ma délelőtt utnak is indították és husvétkor hozzák vissza, mert a Schmidt-cirkusz akkor Fiumében fog előadást tartani.

Átalakítják a fiúmei kikötőt. A Pesti Napló írja: A legközelebbi hetekben nagy átalakítások lesznek a fiúmei kikötőben. Néhány nappal ezelőtt szaktanácskozás volt Fiumében ebben a dologban, melyen a zágrábi üzletvezető erősen tiltakozott az ellen, hogy a kereskedelmi kormány a bel-földi kikötőt olyan módon akarja kibővíteni, hogy a szabad kikötőhöz tartozó Zichymólót és az ott levő két raktárt elvonja s a parti hajózás céljaira engedi át. Ezzel még nehezebbé válik a tömegesen érkező áruk elraktározása és a hajók tárolása. A minisztérium azonban nem akceptálta az üzletvezető helyes álláspontját s a szabad kikötőt csakugyan kisebbre alakítja át, ahelyett hogy amugy is szűk voltán gyors építkezéssel segítene. Forgalmas időkben bebonyult, hogy a szabad kikötőben a hajók mozgása nagy nehézségeket okoz és ime most a minisztérium még kisebbre szorítja a fiúmei punto francot.

Karácsony ajándék. Wurzerne Fülcsy Emma uriasasszony ez évben is körülbelül 30 K értékű füzetet, ceruzát és vonalzót ajándékozott az áll. polg. leányisk. szegénytanulói számára. Az igazgatóság ez uton mond hálás köszönetet a nemeslelkű ajándékozónak.

A Magyar Kör választmányi ülése. A Magyar Kör ma este 8 órakor saját helyiségében választmányi ülést tart, melyre a választmányi tagok ez uton is meghívatuak.

Football- verseny. A „Törekvés” sport-egylet l. footballsapata vasárnap délután az „Edera Sportiva” footballsapatával mérkőzik a régi kaszárnya udvarán. Belépti díj férfiak részére 40 fill., gyermekek 20 fillért fizetnek, hölgyeknek szabad a bemenet.

Választók gyűlése. Plasse alközség választópolgársága vasárnap délelőtt 9 órakor választói gyűlést tart a népkerti vendéglő helyiségében. A gyűlés célja az, hogy a községi pótválasztásokra jelöltet állítsanak, mivel ez időszert Plasse alközséget a reprezentanzában senkisésem képviseli.

Pályázat törvényszéki jegyzői állásra. Thierry Alajos törvényszéki elnök a felügyelete alatt álló fiúmei kir. törvényszék nél megüresedett jegyzői állásra pályázatot hirdet. A pályázók folyamodványukat e hó 27-ig intézhetik a törvényszék elnökségéhez.

A kikötőből. Dec. 21. Érkezett: „Tonci” osztrák gőzös Arsából 200 tonna kőszénrel; „Gastein” osztrák gőzös Gravosából üresen; „Carinthia” osztrák gőzös Konstantinápolyból 760 zsák vallonával, 75 zsák lenmaggal és 92 zsák fűgével; „Capinor” angol gőzös Tragandból 3450 tonna vassal; „Mátyás király” magyar gőzös Cattaróból üresen; „Gallipoli” osztrák gőzös Bariból 100 hordó olajjal, 200 kosár gyümölcsessel és 50 üres hordóval; „Carniolia” olasz gőzös Konstantinápolyból 850 zsák vallonával, 52 bál dohánnyal, 1300 zsák lenmaggal, 2100 zsák rizsszel, 300 bál gyapottal, 250 zsák mirabolanoval, 107 bál jutával, 5000 drb rézzel.

Indult: „Széll Kálmán” magyar gőzös Falmouthba 4500 tonna cukorral; „Barbarigo” olasz gőzös Calcuttába 3400 tonna cukorral és 1500 láda kőolajjal.

Öngyilkossági kísérlet. Fendel Angela 19 éves krajnai születésű cselédeány tegnap délelőtt öngyilkossági szándékkal a Fiumára-esatornába ugrott. A közelben horgonyzó egyik vitorlás két matróza csónakba szállt s kimentették a vízből a fuldokló leányt, akit azután a mentők a kórházba szállítottak. Itt elmondotta, hogy rosszul bántak vele s emiatt akart megválni életétől.

A bankok karácsonya. A helybeli bankok megegyeztek arra nézve, hogy pénztárait csakugy, mint az előző években a karácsonyi ünnepeket megelőző napon december 24-én délután zárva tartják.

A balkán-moratórium. Belgrádból jelentik, hogy az utolsó minisztertanács úgy határozott, hogy a moratóriumot további három hónapra meghosszabbítja. Az erről szóló rendeletet holnap fogja aláírni a király. Bulgáriában a moratóriumot bizonytalan időre hosszabbították meg.

Angol — hevesvér. Tegnap éjszaka Lawley Márk és Dali James, a Franconia gőzös fűtői a Fiumára-kávéházban tartózkodtak. Egy ideig békésen ültek az asztalnál, később azonban vitatkozni kezdtek egymással, végül pedig öltre mentek és parázs verekedést rendeztek. Közben felborítottak néhány asztalt s így az azokon levő eszékéket és poharakat is összetörték. A zajra elősiető rendőr szétválasztotta a két felhevült angolt, akiket a rendőrségre kísért. Mindkettőt lecsukták.

Elfogott váltóhamisító. A fiúmei ügyész gnemrég elfogatási parancsot adott ki egy Blasich János nevű küldőre ellen, aki Bernetic József birtokos nevére 300 koronás váltót hamisított s az összeget egy itteni banknál elvette. Tegnap a voloscai csendőrség jelentette, hogy a váltóhamisítót elfogta. Blasichet Fiuméba hozzák s a törvényszék elé állítják.

Egy középítkezés kulissza-titkai. E cimen lapunk tegnapi számában egyik munkatársunk tollából hosszabb támadás jelent meg a helybeli Prister vállalkozó-cég ellen. Mint utólag konstatajuk, a támadó hír anyagát a Prister-cég versenytársának, a Benedikt és Baranyai-cégnek egyik alkalmazottja szolgáltatta és az információ adatai részben valótlanok, részben tendenciózusan el vannak ferditve.

Veszedelmes rugás. Krusevics Miklós 26 éves Jellasi-közlegényt tegnap egy ló homlokán rugta. A katonát eszméletlen állapotban a kórházba vitték, ahol megállapították, hogy állapota nagyon súlyos, mert agyarázkódást szenvedett.

Az analfabéta bevándorlók ellen. Newyorkból jelentik: A képviselőház csütörtökön 178 szavazattal 52 ellen elfogadta az analfabétákról szóló új billt, amely kimondja, hogy az Egyesült-Államokba nem vándorolhatnak be analfabéták. A törvény főleg a délolaszországi bevándorlók ellen irányul, akik mind írás- és olvasástudatlan emberek. Nem akadályozza meg azonban az oroszországi zsidók letelepedését, sőt ellenkezőleg egy passzus úgy szól, hogy azok, akiket vallásuk miatt hazájukból kiűldöztek akadály nélkül vándorolhatnak be az amerikai Unióba. Biztos, hogy a szenátus nagy többséggel fogja elfogadni a billt.

Mikor együnk osztrigát? Az az általános szabály, hogy májustól augusztusig nem kell osztrigát fogyasztani, meglehetősen régi és tulhaladott vélemény. A modern tudomány megállapította, hogy bizonyos bakteriumok, amelyek az ember emésztő szer-

vezetere károsan hatnak, gyakorta azokban az osztrigákban találhatók, amelyeket ládába csomagolva számtalan a halászat helyéről a városokba. Köztudomás szerint az emberek emésztő szerveinek zavarai a nyári hónapokban sokkal gyakoribbak, mint a hűvösebb és hidegebb időszaakban. Manapság azonban az osztriga-kikészítő telepeket az állami egészségügyi hatóságok oly szigorúan ellenőrzik, hogy osztriga élvezésével járó esetleges veszélyek az esztendő minden szakában jóval csekélyebbek, mint ennekeltötte. De a csomagolásra és szállításra fölhasznált tárgyak is sokkal tökéletesebbek és a jóízű, lágytestű inვენség ugyancsak jobb és üdéb állapotban érkezik meg a városokba, mint akkoriban, amikor még kezdetleges viszonyok uralkodtak e téren. A „Lancet” című híres szaklapban nem rég közölt elemzés megállapította, hogy az osztriga háromnegyedrészen vízből áll, a negyedik negyedben azonban fölhasználható a tápláló anyagoknak összes főbb alkotórészei, nevezetesen az albuminoidok, szénhidrátok, zsírok és ásványi sók. Hozzájárul ehhez még az a körülmény, hogy ezek az alkotórészek az osztrigában különösen asszimilálóképes arányban vegyülnek össze. Ennek lehet tulajdonítani az osztriganak kellemes, pikáns ízét és hogy oly kitűnő hatással van az emésztés előmozdítására. Szóval, az osztriga ugyan nem valami olcsó eledel, mégis alaposan és könnyen „kihasználják” és azért az osztriga-élvezést találóan nevezték el az intelligensek fényezésének.

TÖZSDE.

	Dec. 20. zárlat	Mai árf. 1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	783.—	797.—
Osztrák hitelrészvény	608.—	613.—
4%-os koronajáradék	83.20	83.90
Osztr.-magy. államvasut	676.—	690.50
Jelzálogbank	413.—	423.—
Leszámitolóbank	497.—	511.—
Hazai Bank	280.—	283.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	550.—	542.—
Rimamurányi	690.50	708.—
Salgótarjáni	715.—	729.50
Közuti Vasut	660.50	672.50
Városi Vilamos	365.—	375.—
Adria	498.—	—
Déli Vasut	9.—	—
Magyar Cukoripar	2680.—	—
Rizsgyár	3600.—	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza áprilisra	11.64	11.72
Rozs 1913 áprilisra	10.16	10.23
Tengeri májusra	7.30	7.44
Zab áprilisra	11.67	10.63
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	608.50	615.—
Magyar hitelrészvény	778.—	802.—
Osztrák magyar államvasut	676.50	692.—
Déli Vasut	95.—	103.50
Alpesi	984.—	1018.—
Skoda	711.—	735.—
Osztr. koronajár.	83.25	—

Fiumei és trieszti értékek:	Legutóbbi kötések átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsonköt.	92.—
Banca Fiumana	603.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	290.—
Fiumei Népbank	106.—
Litorale Bank és Takaréksz.	210.—
I. Horvát Takarékpénztár	3900.—
„Indeficienter” tengerhajóz.	495.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1090.—
Orient tengerhajózási társ.	1400.—
Alt. Forgalmi r. t.	2250.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	280.—
Navigazione Libera Triest	620.—
Osztrák Lloyd	510.—
Stabilimento Tecnico	9625.—
Ampelca Szeszpároló Rt. ex	408.—
I. Trieszti Rizsgyár	885.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	385.—
Spalatoí Portland Cement	390.—
Assicurazioni Generali Nap.	865.—
Riunione Adriatica	3600.—

Elutazás miatt

különféle butorok

azonnal eladók. Cim: Via Valscurnigra Bankház 19.

Egészséges, erős fogakat kap a gyermek minden nehézség nélkül.

A csecsemők fejlődését szopós korokban a könnyen emészthető és tápláló Scott féle Emulsió rendszeres szedése előnyösen támogatja. Különösen a fogzási időben mutatkozik szemmel láthatóan ennek a régóta bevált gyermek-erősítő szernek a hatása. A Scott féle Emulsió ugyanis az egészséges és erős fogcskák fejlődésére rendkívül fontos csontképző méz-tartalmu sókat tartalmaz. A gyermekek állandóan vidámak maradnak és a különben oly félelmetes fogzásból alig vehető valami észre.

A Scott féle Emulsió kellemes szedni minden évszakban, mindenkor élvezhető és hatása mindig változatlan; természetesen csak a valódi Scott féle Emulsióval és nem utánzatokkal.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszerárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne G.m.b.H. címére Wien, VII. akkor egy gyógyszer utján próbaadagot küldünk.

József Főherceg szálló BUDAPEST.

Modern, kényelmes, tiszta. Vendégszobák 3.- koronától feljebb. Gőzfűtés, lift. Jutányos penzió. A keleti pályaudvarral szemben.

VIII., BAROSS TER 2. szám.

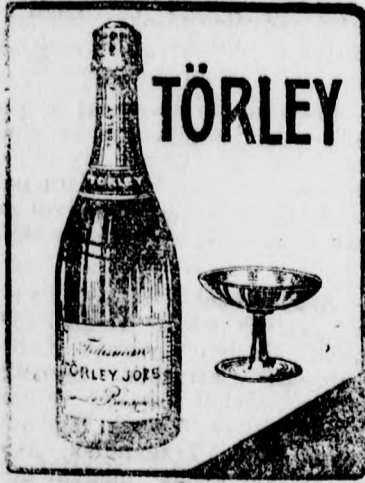
LEDERER PENZIO ABBAZIA

Habsburg villa és Park szálló.

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Tengeri fürdő Lusinpiccio Cigale Strand-Hotel és Bellevue penzió - Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

Hálószoba Butorberendezések

és egyes butordarabok részletfize tse is kaphatók

HERSKOVITS S. butorkereskedőnél
Via Giuseppe Parini 6. szám.

Minden háziasszony

teljes meggyőződéssel mondja: Nincs kávé Franck nélkül! és azért ajánlják csak a „Volódi” : Franck :-ot a : kávédaráló : védjeggyel, melyet belföldi nyersanyagból Kassán, honi ipar állít elő. 7

„Margherita” mozgó

Via Alessandro Manzoni 3.

Hetenként háromszor

új, fényes műsor!

VELENCE Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás, lift, gőzfűtés, fürdők, nagy éttermek.

— Teljes penzió napi 10 líráért. —

Két teljesen új **Adler** írógép gyári áron, eladatik. Cim a kiadóhivatalban.

Távirat — Telefon.

A főrendiház ülése.

BUDAPEST dec. 21. A főrendiház ma délelőtti ülésén megjelent Csernoch herceg-primás is. A főrendek elfogadták a képviselőház által látküldött javaslatokat, többek között a kereskedelmi szerződés módosítására feljogosító javaslatot is. A vitában több ellenzéki főrendi is felszólt.

Lukács nyilatkozata.

BÉCS dec. 21. A Neues Wiener Tagblatt egyik munkatársa előtt Lukács László ezt a nyilatkozatot tette:

A választójogi javaslatot már beterveztettem a kabinetirodához és most várunk kell, míg onnan leérkezik. A kivételes törvények el vannak intézve, de — egyelőre hál' Istennek — semmiféle akcióra nincs ok.

Lukács László az este 7 óra 10 perckor vissza utazott Budapestre.

Kossuth Ferenc állapota válságos.

BUDAPEST, dec. 21. Kossuth Ferenc az este nyúfosan megbetegedett és állapota reggel már annyira válságos lett, hogy a legnagyobb aggodalomra ad okot. Állandóan három orvos van a nagybeteg ágya mellett, a külső szobákban a képviselők egész tömege tartózkodik.

Az Omge új elnöke.

BUDAPEST dec. 21. Az Omge ma délelőtti közgyűlést tartott, melyen a lemondott Károlyi Mihály gróf helyébe elnöknek Bujanovich Gyulát választották meg. Al-elnökök lettek: Zselénszky Róbert gróf és Osztrólczy Miklós.

Az új választójogi tervezet.

BUDAPEST dec. 21. A „Népszava” mai számában közzéteszi a kormány választójogi tervezetét, mely nagy vonásaiban a következő:

1. Főfeltétel, hogy a képviselőválasztónak öt év óta magyar állampolgárnak kell lennie.

2. A választó életkorának 24, illetve 30 évesnek kell lennie és egy éven keresztül egy helyen kell laknia.

3. Huszonnégy éves korában az új választójogot, akinek középiskolai vagy ezzel egyenértékű iskolai képzettsége van.

4. A harmincéves korhatár azoknál van megszabva, akik elvégezték az elemi iskola hat osztályát és akár ipari, akár egyéb alkalmazásban vannak, vagy ha ugyanazon munkaadónál 3 év óta vannak alkalmazva.

5. Választó az a 30 éves egyén, ki a katonaságnál elhagyta az altiszt-rangot.

6. Az írni-olvasni tudó 30 éves egyén, akkor is választó, ha 20 korona egyenes adót fizet, vagy ha 8 katasztrális hold földje van.

7. Aki írni és olvasni nem tud, 30 éves korában választójogot kaphat akkor is, ha 40 korona egyenes adót fizet, vagy 16 kat. hold földje van.

8. Akiknek a mostani törvény szerint választójoguk van, azt ezután is megtartják.

9. A szavazás nyíltan történik, azonban a törvényhatósági joggal felruházott városokban titkos.

BUDAPEST dec. 21. Lukács László miniszterelnök ma délelőtt a főrendiházban fogadta Az Est tudósítóját, akinek elmondta, hogy a Népszava által közzétett választójogi tervezet autentikus. A javaslatot a miniszteriumból ellopják és így jutott nyilvánosságra.

BUDAPEST dec. 21. A kormány által kiadott hivatalos közlemény szerint a választójogi tervezet indiszkréció útján jutott a Népszava szerkesztőségéhez, amely az adatokat egyoldalúan, célzatosan csoportosítva tette közzé. A közlemény szerint a közönség helyesen teszi, ha felfüggeszti ítéletét, addig a csekély ideig, amíg a kormány a javaslatot kimerítő indokolás kíséretében átadja a nyilvánosságnak.

A király adománya.

BUDAPEST dec. 21. A király 12,000 koronát adományozott Budapest szegényeinek faszükségletére.

Magyar darab Bécsben.

BECS dec. 21. A Burgszínházban tegnap este mutatták be Molnár Ferenc „Farkas” című darabját — óriási sikerrel.

Polyákot elítélték.

BUDAPEST dec. 21. Csilléry Kálmán járásbíró ma tárgyalta Polyák István rendőr ügyét, aki — tudvalevőleg — megtagadta az ellenzéki képviselők kivételét. Kihallgatták Pavlik és Beniczky rendőrfelügyelőket, továbbá gróf Károlyi Mihály és Zboray Miklós képviselőket. A járásbíró Polyákot egy heti fogházra ítélte.

A bécsi botrány.

BECS dec. 21. Neumayer botrányos bukásával teljesen felujultak a harcok. Tegnap este bizottsági ülés volt, hogy megbeszéljék a teendőket, de újra olyan botrány kerekedett, hogy határozat nélkül mentek szét. Karry szociáldemokrata ezt kiáltotta a keresztény-szociálisták felé:

— Nyomorult, gyalázatos fickok! Aljas panamisták...

Óriási zaj tört ki, amibe a karzat is bele vegyült. Porzer alpolgármester elrendelte a karzat kiürítését, miközben az újságírókat is kivezették. Ezek beszüntették a tudósítást és addig nem is mennek az ülés-

re, míg elégtételt nem kapnak. Az ülést a nagy zaj miatt be kellett rekeszteni.

BECS dec. 21. A polgári kör tegnap este a közeledő polgármester választás alkalmából próbaválasztást rendezett, amelyből Weiskirchner nagy szótöbbséggel került ki győztesen.

Hózivatar.

BUDAPEST dec. 21. Nagybánya környékén napok óta nagy hózivatarok vannak amelyek a vasuti közlekedést is megnehezítik.

A nagykövetség reuniónja.

PÁRIS dec. 21. A Temps közli: A nagykövetség tegnapi konferenciáján a három entente részéről az a javaslat merült föl, hogy a hármasszövetség nagykövetei terjeszték elő tervüket a független Albánia jövőendő határainak megjelölésére és ezután döntsön a konferencia. A javaslat tetszett és el is fogadták.

PÁRIS dec. 21. A Newyork Herald-nak jelentik Londonból: A nagykövetségi konferencián olaszrészről azt a tervet ajánlották, hogy Szerbia számára kereskedelmi kikötő gyanánt San-Giovanni di Meduát jelöljék ki, de Szerbia kötelezze magát hogy azt sohasem fogja katonailag megerősíteni és nem követel területet Albánián át.

KÖLN dec. 21. A Temps-nap az a jelentése, hogy a londoni nagykövetségi konferencián Olaszország és Ausztria-Magyarország közt ellentétek keletkeztek a szerb kikötő kérdésében, mint a Köln. Ztg. hitelesen megállapítja, rosszakaratu koholmány. Éppen ellenkezőleg áll a dolog. A nagykövetség közt egyértelmű az a vélemény, hogy Szerbia számára az Adriai tengerhez három ut is nyílna áll: az egyik a monarkia területén vezetne keresztül, a másik Montenegrón és a harmadik Albánián át.

Pasics nyilatkozata.

PRÁGA dec. 21. A Narodny Listy mai száma Pasics egy nyilatkozatát közli. Ezeket mondotta Pasics:

— Szerbia a nagyhatalmak konferenciájára bizta Ausztria-Magyarországgal való viszonyának rendezését és a döntésben meg is fog nyugodni. Nagyon kívánatos, hogy a konfliktus mielőbb elsimuljon, mert nekünk fontos érdekünk az, hogy a monarkiaival jó viszonyban legyünk, mert a mostani véres harc után hosszú békére van szükségünk.

— Am a tengeri kikötő kérdését illeti, itt is elsimulnak az ellentétek, mert Ausztria-Magyarország már nem emel kifogást az ellen, hogy az Adrián egy kereskedelmi kikötőhöz jussunk — Albánián át. De mert a kikötő békés birtoklásának garanciája forog szőnyegen és a biztosítékot Albánia megadni nem tudja, szükségképpen Ausztria-Magyarországra hárult az a feladat, hogy a kikötőt Szerbia számára biztosítsa.

Oroszok a monarkia területén.

KRAKKO, dec. 21. Tegnap egy kozák szotnya, mely 130 főből állott, Sukchownál átlépte az osztrák határt. A határőrök nyomban rajtuk ütöttek és lefegyverezték a csapatot.

A balkán háboru.**Törökország bajai.**

KONSTANTINÁPOLY dec. 21. A török hadvezetőség és diplomácia között folyton nagyobbodik az ellentét, mely a béketárgyalások miatt merült fel. A békében itt annyira nem bíznak, hogy minden intézkedést megtettek a háboru folytatására.

Az albániai szerb kikötő.

BELGRÁD dec. 21. Most már a szerb kormánylapok is megírják, hogy az albán kikötő kérdésében Szerbia aláveti magát a nagyhatalmak döntésének.

Török győzelem.

PÁRIS dec. 21. A török hajóraj döntő győzelmet aratott a görögökön. Janina áll és bevételéről egyelőre szó sem lehet.

A fényes győzelem folytán a porta táviratilag arra utasította békeköveteit, hogy Görögországgal többé szóba se álljanak.

Ellopták a kormány választójogi tervezetét.

Csataldzsánál.

SZOFIA, dec. 21. *A béketárgyalások kedvezőtlenléte miatt a bolgár és szerb kormány megkezdte a tárgyalásokat. A bolgár kormány tegnap sürgős választ kért arra vonatkozólag, hogy Szerbia mekkora hadsereget tud a bolgár fővezér rendelkezésére bocsátani és hogy ezt a segítőcsapatot mikor indíthatják el Csataldzsába.*

Elutasított tanács.

FRANKFURT dec. 21. A porta a nagy hatalmaknak azt a tanácsát, hogy Drinápoly kérdésében legyen engedékeny, a leg-határozottabban elutasította.

A hadügyminiszter lemondott

KONSTANTINÁPOLY dec. 21. A hadügyminiszter az ellene indított hajsza miatt lemondott. A nagyvezér a lemondását nem fogadta el.

Török-görög ütközet.

SZALONIKI dec. 21. A török csapatok tegnapelőtt megostromolták a Florina és Korica között levő Beglishtëát, amelyet a görögök nem tudtak megvédeni az ellenség tulnyomó ereje folytán. A törökök csak két óra hosszat tarthatták birtokukban a községet, mert a görögök megerősítést kaptak és kiűzték őket.

Jönnek a török segédcapatok.

KONSTANTINÁPOLY dec. 21. Négy nagy szállítóhajót nehéz ágyúkkal szereltek fel és azok ma elindultak a Dardanellák-ból. A flotta 6 szállítóhajót fog fedezni, a melyek 8000 főnyi katonaságot visznek Mytilene és Chios szigeteire. A török flotta készen áll a döntő ütközetre, amely küszöbön áll.

Harc Szalonikiért.

SZOFIA dec. 21. Ferdinánd király szalonikii utazását itt úgy fogják föl, mint Bulgária oly értelmű nyilatkozatát, hogy a bolgárok Szalonikiról Görögország javára semmi szín alatt nem mondanak le.

A nagykövetség a szerb kikötőért

LONDON, dec. 21. A nagykövetség írásba foglalt javaslatban ajánlják Albánia autonómiájának megadását, azzal a feltétellel, hogy Szerbia kereskedelmi összeköttetést nyerjen az Adria-tengerrel. A hat kormány megbízottai aláírták a javaslatot.

A görögök Mytilene szigetén.

ATHEN dec. 21. A klapadai (Mitilene) török csapatokat a görögök körülzárták. A török csapat kapitulációja küszöbön áll.

Drinápoly sorsa.

LONDON dec. 21. A Reuter-ügynökség értesülése szerint a balkáni szövetség képviselői között rossz hatást keltenek azok az állandóan megújuló hírek, hogy a török megbízottak a konferencián ragaszkodni fognak ahhoz, hogy Drinápoly török birtok maradjon és helyőrsége élelmiszert kapjon. A balkáni delegátusok nézete szerint Törökország e híresztelések mellett sem fog ilyen követeléseket támasztani, mert ha Konstantinápolyban ilyen illuziókat táplálnak, akkor legjobban az azonnal lemondanak róluk, mert a szövetségesek semmi körülmények között sem fognak tárgyalni arról, hogy Drinápoly a törököké maradjon, mert ennek a városnak visszavonhatatlanul a bolgár területen elülni kell lennie.

Vasuti szerencsétlenség.

MÁRMAROSSZIGET, dec. 21. Felső-apsa és Dumbrava között egy iparvasut ma reggel a vasuti töltésről lezuhant. Sok súlyos sebesülés történt, a mozdonyvezető és fűtő állapota válságos. Hat kocsiössze-tört.

Langer Rudolf nyugdíjban.

BECS, dec. 21. Ő felsége elrendelte Langer Rudolf altábornagynak, a kabinetiroda helyettes főnökének nyugállományba helyezését azzal, hogy további rendelkezéséről értesíteni fogja. Ebből az alkalomból Ő felsége a Szent István-rend középkeresztjét adományozta Langernek.

Szerencsés nyerő.

PRÁGA, dec. 21. Az állami sorsjáték legutóbbi húzásán a 200,000 koronás főnyereményt egy takarékpénztári tisztviselő nyerte.

Kopott vagy kifakult angol **bőr-butort** bármely színre újra **átfestek**. Szintartósságért kezeskedem. **EISLER S.** kárpitos
Via Aless. Volta 4. Telef. 959.

Magyar borok!

Ajánlok kittingő visontai és mátra-hegyaljai **fehér rizling** és **vörös borokat**, szavatolt természetes tiszta minőségben, literjéért 80 fillérért, avagy házhoz szállítva, fogyasztási adóval együtt 1 koronáért,

PAUK ÖDÖN - FIUME, Riva Szápáry 16.

Le-kisebb vétel 30 liter. Mintát ingyen.

Apollo Színház

Igazgató: **TROPFAUER ÁRMIN**

Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville és az Imperial szálló közötti utcában).

A kolosszális karácsonyi műsor

megnyitó előadása.

Minden egyes szám attrakció.

Kezdeté fél 9 órakor.

Holyárak: Páholy 5 személyre K. 15.-, Páholyülés K. 3.-, Fentartott hely K. 2.- II. hely K. 1.-

Előadás után **kabaré szabad bemenettel.**
Meleg konyha egész éjjelen át!

Karácsonyi cipővásár Kobraknál

Tisztelettel értesitem a n. é közönséget, hogy folyó hó 14-ikétől ez év végéig az összes mult idényről visszamaradt cipőket a **bevéselt árakból le-számítandó 10-20% árengedmény mellett** árusítom, ezáltal alkalmat óhajtok nagybecsült vevőimnek adni, hogy ünnepi cipőszükségletüket a szokottnál olcsóbban szerezhessék be. — Mély tisztelettel

VÉRTES S., Kobrak cipőraktár
CORSO 46.

A legajánlatosabb fiumei szállók:**„Deák” szálló**

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ősforrás sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Dr. Löw L. orvos

megkezdte rendeléseit kizárólag **bőr-és huyacsőbetegségek részére** Fiume Riva Marco Polo 10, Rendel. d. u. 1, 2, 3-5.

Külön váróterem.

Garantált**szép teavaj**

további intézkedésig 3.20, 3.60 és 4.- korona kg-onkénti árak mellett kapható.

Kurtz Samu

tejüzlete, nagyvásácsarnok.

CIRKVENICA**Szálloda HORVÁTH Étterem**

Penzió

Magyar ház, magyar konyha, magyar borok. - Olcsó árak.

Betegápolás

Az összes gyógykezelési eszközök, n. m. sérvkötők, haskötők, gummigörcsér-harisnyák, egyenestartók, testgyógyászati gépek, műlábak, műkarok, kötszerek, teljes gyermekágyas felszerelések, masszáló- és villanygépek a legmegbízhatóbb minőségben csakis

FISCHER PÉTER ÉS TSA R.-T. cégnél

ALAPITTATOTT 1856. Telef. 958.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 6. szám szereshetők be.

Most megjelent legújabb képes árjegyzéket kívántra bérmentve titoktartás mellett azonnal küldjük.

Szines szövet-függönyök páronként 7.- koronától feljebb

Gyapot-étamine függönyök garantált színek párja K. 13.50

Kiváló alkalom axminster-szőnyegeken 175x250 K. 25.-, 200x300 K. 36.-

Bonne femmes tüllből rávarrott mintákkal drbja K. 4.-

Ágytakarók tüllből rávarrott mintákkal 220x330 drbja K. 11.50

Plus asztalterítők rávarrott mintákkal drbja K. 17.-

Cheniglia lambrequin drbja K. 7.60

A nagy őszi idényre

megérkeztek már a

Szőnyegek

és

függönyök

Gazdag választék juta-zsineg-tapestry-velour és xylo futókban, ágyelőkben, teljes garnitúrákban, szövet- és csipkefüggönyökben, bonne femmes, stores és brise-bise-ben.

Óriási**választék**

a következő minőségű szalón-, ebédlő- és hálószoba szőnyegekben:

Gyapju Tapestry Velour

(a nagybecskereki szőnyegyárból)

Axminster Argaman

és kézzel előállított szőnyegekben.

Tisztelettel

WEISS M.
FIUME Corso 11

Trieszt Corso 9
Bécs IX.

Szabott árak!

A BALKÁN HABORU

miatt a

Törökországba, Szerbiába, Bulgáriába,
Görögországba és

MONTENEGRO-

ba irányított export teljesen megszűnt. Ezért kénytelenek vagyok mindennemű játék- és díszmű árúimon

karácsonyi

ajándékul nevétségesen olcsó áron túladni! Fiume városa és az egész környék—Abbazia, Lovrana, Buccari, Portorè, Cirque-nizza és

NOVI BAZAR

ROSENTHAL-nál vegyen tehát
(FIUME, Piazza Dante 1 sz.)

KARACSONYRA

ajándékot, mert akkor biztos, hogy otthon
BÉKE LESZ!

I Fiumei magy. Uri és Női Fodrászterem

Adria palota. Telef. 11-60.

Ujjonnan és higienikusan berendezett külön kabinokban olcsón végeztek fejmosás, hajfestés, onduláció, divatos fésülés és manicure. Nagy raktár divatos betétekből, vágott hajból és pipere cikkekből.

A higienikus uri terebben gyors és pontos kiszolgálás.

Imrò Ferenc

borbély és fodrászterem

Fiume, Via A. Manzoni 7. (Braidà).

Kifogástalan kiszolgálás.

Mindenféle hajmunka és női fésülés.

Elsőrendű minőségű, pontos schaffhauseni-, Omega-, Zenith- és Glashütte-órák, arany, ezüst és acélban, leggazdagabb választékban, olcsó szabott árak mellett kaphatók

Engelsrath I. ékszerésznél

Fiume, Dante-tér 5.

Fiók Abbaziában

MOSÓDA A CSILLAGHOZ

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Via Remai 2 sz. alatt **mosódát nyitottam.**

Gyors és kifogástalan kiszolgálás. Magyar tulajdonos. Via Remai 2. — Telef. 15-87.

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszi telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

VETERAN - Targysorsjáték-

rendezi az ő Felsége a Király legmagasabb védnöksége alatt álló

Finmei I. Hadastyá Egyesület.

1000 nyeremény 20.019 kor.összértékben.

Főnyeremény Kor. 10.009.

Huzás a n. mélt. m. kir. pénzügyministerium rendelete alapján:

1912 december 29-én.

Sorsjegyek minden bankban és dohánytözsében kaphatók.

Egy sorsjegy ára egy Kor.

A legalkalmasabb karácsonyi ajándék.

Valscurignei parcellázott telepen 2-3-4 szobás **családi házakat, villákat** és több lakásból álló **emeletes házakat** épít modern kivitelben a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett **eladásra és bérbeadásra.**

A telepen, a melynek kiterjedése circa 170.000 m², **telkek** is eladók. **A telep csatornázással, vízvezetékekkel s villanyvilágítással van ellátva.**

A társaság ipartelepén gyártott **égett mész, zuzott kavic, homok és kölliszt olcsón** kapható.

Értekezni lehet a társaság műszaki irodájában

Via Clotilde 4 szám a.

! 3 Kg. legfinomabb fehér lisztet és 1 Kg. kockacukrot

kap mindenki **ingyen és bérmentve,** a ki december 25.-éig egy

„ECLIPSE“ Tésztadagasztót

vesz vagy levelezőlap útján utánvétellel megrendel!

A közeledő **KARÁCSONYI ÜNNEPEK** alkalmából az „Eclipse“ tésztadagasztó

ujabbintézkedésig csak

18.

koronába kerül.

Vidéki rendelések gyorsan hajtatnak végre. Minden egyes „Eclipse“-tésztadagasztó pontos használati utasítással kerül postára. Megrendelések címzendők:

ECKEL EGON - FIUME

VIA CARDUCCI 14 (Telefon 10-45).

Eclipse-tésztadagasztó minden konyhának legfontosabb háztartási tárgya.

3 percen belül

lehet vele 1—6 kiló kenyéret, süteményt és mindennemű tésztát tökéletesen dagasztani.

Kawa-Santal-Kapszulák kitűnő szer húgycsőfolyás kankó, herelob, hólyaghurut és idült fehérfolyás ellen. Meglepően gyors hatás. 1 doboz ára 3 korona.

Dr. Bojta-Injekció ezzel egyidejűleg használva. Orvosiilag ajánlva. 1 üveg 1 kor. 60 fill.; ehhez egy fecskendő férfiakra vagy nőknek 1 kor. 50 fill. Eredményért kezesség.

Universal-Fluid felülmulhatatlan hatású testszagatásoknál, reuma-, csuszfej-, fogfájásnál és bőrvizketegségnél. 1 próba üvegese 40 fill. 1 nagy üveg 1 kor. 50 fill.

SKRIBANEK K. M. gyógyszertára a „Kereszt“-hez,
Temesvár, Erzsébetváros, XIV., Hunyadi-ut 30.
Viszontelárusítók jól fizetve.

Népkerti-Vendéglő.

::: Tel. 14-95 ::: ::: Tel. 14-95 :::

Elfogad előjegyzéseket ebédre és vacsorára havi 36 K-tól feljebb. Magya: és olasz konyha, hideg eledelek, kávé, kül- és belföldi likőrök és borok.

Nagy termék, színpad s 2 zongora állnak rendelkezésre ünnepek, vagy szórakozások céljaira. Tekepálya és Golyójáték.

Ülések, családi vagy társasoszejevetelek, bankettek céljaira nagy szalón az I emeleten. Előjegyzések telefonon is. Hajnali 4 óráig nyitva.

A népkerti főkapu bezárása után bejártat Via del Gelsin, (Szent András kápolnánál).

Renko Ferenc Kávéháza
ABBAZIA, a Tommasich Fördőnél

Árak:

Fehér kávé	30 fillér
Tea ruminal	40 "
Üveg sör	40 "
1 liter bor	1.20 "
Tej	24 "

ABBAZIA
CAFÉ WAGNER KÁVÉHAZ

Fényűzően berendezett kávéterem. Külön játék és billiard szalonok. Tengerparti terasz és kerthelyiség. Bel- és külföldi lapok nagy mennyiségben. Különlegességek és frissítők Számos látogatást kér
WAGNER RICHARD, tulajdonos

Magyarok!!

Aki jó tisztán kezelt bor akar inni, vagy frissen csapolt kőbányai sört, aki jó magyaros ebédet és vacsorát akar enni az siessen

Misics András vendéglőjébe
Via Francesco Petrarca 6.
Éjjel 2 óráig nyitva.

Ha egészségét félti

„ADRIA“

savanyu vizet igyék, mely igen olcsó és kristálytisza. Baktériummentes magas hegyi forrásvíz. Természetes szénssavval telítve fertőző betegségeknek, étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél igen hasznos ital. Borral keverve kellemes üdítő hatású.

Mindenhol kapható!

Töttőtelep ABBAZIA Friedrichshof.

„Styria-Universal“
Kötőgépek

megmunkálnak finom és vastagszálu pamutot ugyanazon gépen. Arjegyék ingyen. Részletfizetésre is.
Styria-Kötőgépgyár,
GRAZ III.

„Commercio“ kávéház

— Fiume, Piazza del Commercio 4 —

Ujonnán berendezve.

Kitűnő kávéházi italok -- Éjjel nyitva.
Naponta éjjeli 2 óráig elsőrendű bácskai tamburás hangverseny.

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

8 napon belül Las Palmas-ból Dél-Amerikába.

Indulás TRIESZT-ből 1913 január 16-án.

„Kaiser Franz Josef I.“

kettőscsavarú gyorsgőzös (6 napi kéjutazással Nápoly, Barcellona és a Kanári szigetekre egybekötve)

január 31-én . . . Rio de Janeiro
február 3-án . . . Buenos Ayres.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.

Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek,
Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek, Trieszttől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és dalmát kikötőkből Bécsbe.

LOVRANA LEGOLCSÓBB
és legjobb étterme

„a szép karintiai nőhöz“

(„Zur schönen Kärntnerin“)

LOVRANA

„Adria“ kávéház

Nagy strandterrasse, gyönyörű tengeri kilátás. A legelőkelőbb társaságok találkozó helye. Abbaziából hajón és villamoson kellemes kirándulás.

Tulajdonos: Glück Alfonz
a Quarnero kávéháznak sok éven át volt igazgatója.

Trieszt a pályaudvarral szemben

„Alla Stazione“ étterem

A bpesti háziezred tisztikarának és a trieszti magyarságnak találkozóhelye.

Kitűnő konyha. - Mindenkor friss sör. Olcsó árak.

Tulajd. Andriancich Ant.
a fiumei Deák szálló volt aportás.

GYAKOROLT FODRÁSZNŐ,

ki ondulál, s alkalmi fésülést vállal, uriházakhoz ajánlkozik. Cim Via Municipio 7, II. em.

TÓTH JANOS

Magyar vendéglője

a legolcsóbb Fiumében.

Via Alessandro Manzoni 10.

Kőbányai polgári sör.

Magyar és dalmát bor.

ÓH JAJ! KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG

és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

EGGER MELLPASZTILLAI

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 Kor.
Próbadoboz 50 fill.

Kapható gyógyszertárakban és drogeriákban.

Fő- és szétküldési raktár: Dr. EGGER LEÓ és EGGER I., Budapest, VI., Révai-u. 12.

Kapható: Fiume és Szusakjmindon gyógyszertárakban és drogeriájában.

Megfojt ez az átkozott köhögés.

ÉLJEN!

Eggermellpaszt illa csakh-amar meggyógyított!

„Varázsfuvola“. Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola“ rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bögővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalkokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Wagner „Hangszer-Király“ országsszerte elismert legolcsóbb bangszeráruházában kapható. Budapest, József-körut 15. - Gyorsjavító műhely. - Kérjen fenyképes hangszerárjegyzéket.